

گل آذین

رو دوزی های سنتی
سرمه دوزی

اثری از، فرحناز ممتاز

مجموعه

سرشناسه	:	ممتاز، فرحناز، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	:	گل آذین: سرمه دوزی/ اثری از فرحناز ممتاز.
مشخصات نشر	:	شیراز: ارم شیراز، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	:	۷۷ ص.: مصور (بخشی رنگی).
فروست	:	مجموعه رودوزی های سنتی؛ ۱.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۴۸-۷-۹
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
عنوان دیگر	:	سرمه دوزی.
موضوع	:	سرمه دوزی
رده بندی کنگره	:	۱۳۸۹ گ۸/م۸۳۷۷۰
رده بندی دیویی	:	۴۴/۷۴۴
شماره کاتالوگ ملی	:	۲۰۸۳۲۱۵

نام کتاب: گل آذین	
مؤلف: فرحناز ممتاز	
موضوع کتاب: هنرهای سنتی	
عکاسی، طراحی و صفحه آرایی: افشین آریا فر/ کانون تبلیغات کوب	
تیراژ: ۲۰۰۰	
قطع: خشتی	
تعداد صفحات: ۷۷	
ناشر: انتشارات ارم شیراز	
نوبت چاپ: اول	
لینوگرافی، چاپ و صحافی: واصف	
قیمت با جلد گالینگور: ۱۰۰۰۰۰ ریال	
قیمت با جلد شومیز: ۸۰۰۰۰ ریال	
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۵۴۸-۷-۹	
آدرس ناشر: شیراز - میدان دانشجو - مجتمع پزشکی نشاط - طبقه چهارم - انتشارات ارم شیراز	
تلفن ناشر: ۰۹۱۷۲۰۱۲۶۵۳ - ۰۷۱۱-۶۴۶۲۰۷۷ - ۰۷۱۱-۶۴۶۲۰۵۸	
وب سایت ناشر: www.erampub.com	
مدیر مسئول انتشارات: دکتر مسعود صفار (حکیم)	
تمامی حقوق جهت مؤلف و ناشر طبق قرارداد فی مابین محفوظ است.	
هر گونه کپی برداری پیگرد قانونی دارد.	

Photography & Graphic Design
KUB/Afshin Ariafar/09177011265

مقدمه

به نام آفریننده هنر

گل آذین

راحت به هنر، هر چه رهاتر باشد
با رهرو روح آشناتر باشد
زان پنجره شگرف، چون در نگری
آن لحظه خدا نیز خداتر باشد

(شعیمی کدکنی)

تصمیم به ترسیم و جمع آوری نقوش و طرح‌هایی که از نظرم می‌گذشت مدتها فکرم را مشغول کرده بود.

طرح‌های اصیل و قدیمی راه را نشانم می‌داد و در شناخت محیط پیرامون کمک می‌کرد که در رهیافت این دوره جدید هنری که فراخوان آن تقبیر است گام بردارم.

هیچ راهی بدون تغییر هموار نگردیده است و اگر روح کمال و رهایی از گذشته و رسیدن به آینده نباشد هیچ خلاقیتی شکل نخواهد گرفت. به گفته ((مارون بروکسن)) (هنرمند متعلق به آثارش می‌باشد و آثارش متعلق به دیگران)

در این مجموعه سعی شده با بهره‌گیری از نقوش گذشتگان، راهی نو در طراحی کشوده شود. طرح‌هایی بدیع با نگرشی جدید برگرفته از سنت. امیدوارم مجموعه پیش رو بتواند گامی در جهت شکوفایی ذهن خلاق و روح نوگرایی هنرجویان، دانشجویان طراحی، دوخت و صنایع دستی، موسسین و صاحب نظران آموزشگاه‌های هنری و سایر علاقمندان به هنر بردارد. در این مجموعه سعی شده است نقوشی مناسب و معیاری، سرویس عقد، دیوارکوب، قاب‌های تزئینی، کوسن، پشمنی، صندوقچه، لباس و ... طراحی شود.

با سپاس از هنرجویان مجتمع آموزشی گل آذین شیراز خانمها:

خاتره خشنود، انسیه رضایی، سارا شریفی، زینب عبداللهی،

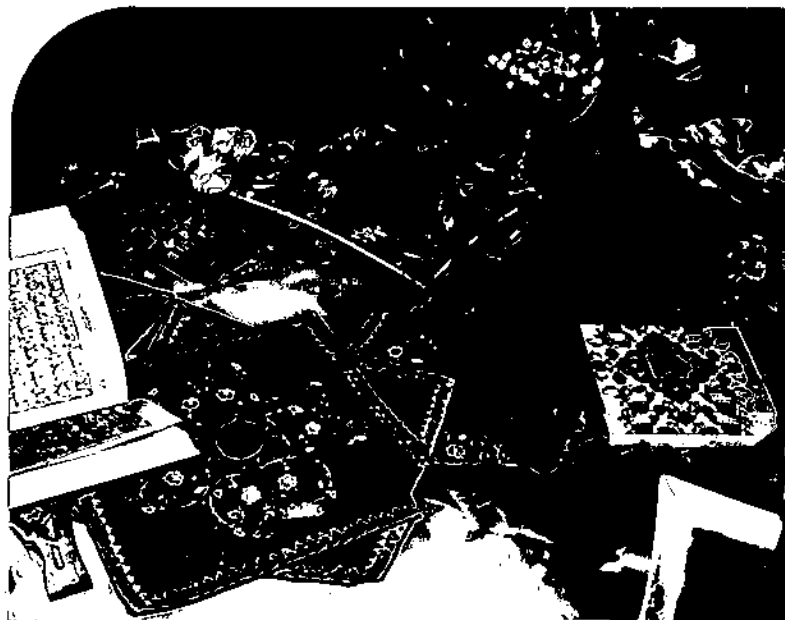
مریم بیلوینی و مهدیه قربانی که در اجرا و دوخت مرا یاری نموده‌اند.

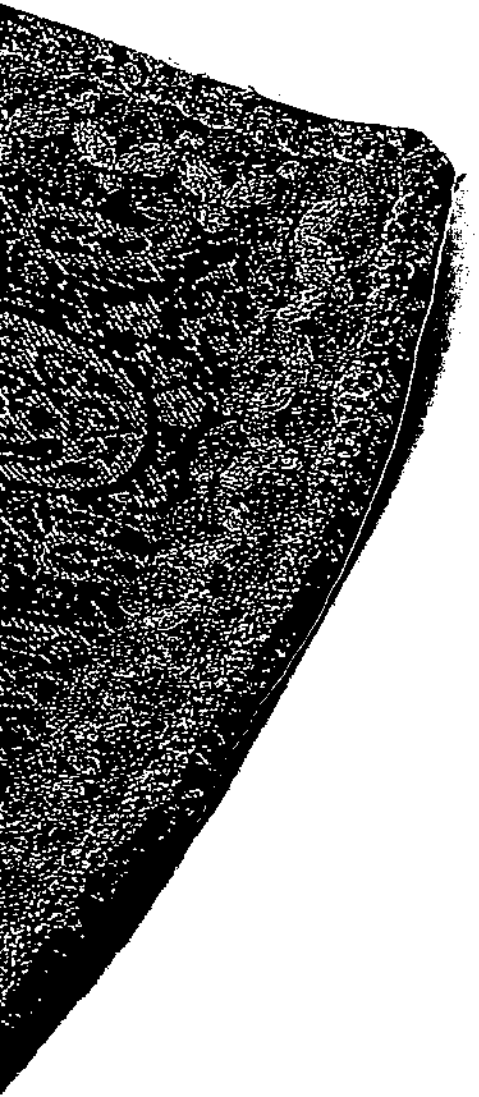
مدیر و موسس مجتمع آموزشی گل آذین شیراز

فرحناز ممتاز جهرمی بهار ۸۹

تلفن تماس: ۰۹۱۷-۳۰۱-۳۹۲۸
azin.momtaz@yahoo.com

تاریخچه

از تاریخچه هنر سرمه‌دوزی در دوران کهن نوشته‌ای قابل استناد در دست نیست ولی آنچه مسلم است توجه ایرانیان به آرایش یقه لباسها و تزئین لباس‌های لشکری و درباری و درفشها، آنان را وادار به تولید این نوع نخ‌های تزئینی (سرمه Sermeh) نموده است.

سرمه، نوعی نخ فلزی است که در قدیم از طلا و نقره و یا در صدی از طلا و نقره و امروزه از فلزهای براق معمولی تابیده و برای دوخت‌هایی چون سرمه‌دوزی، شرفه‌دوزی، شمشه‌دوزی، زغره‌دوزی و همراه دوخت‌هایی چون ده یک‌دوزی، سنگ‌دوزی، پولک‌دوزی و منجوق و مرصع‌دوزی، نقده و گلابتون‌دوزی و ... اجرامی گردد.

رواج سرمه‌دوزی را به دوره اشکانیان نسبت می‌دهند، کارهای دوخته شده در این دوره به سایر نقاط دنیا صادر می‌شده است.

در دوره‌های پس از اسلام از سرمه برای دوخت پرده خانه خدا و آیات قرآنی (کتیبه‌دوزی) استفاده می‌شده است.

آثار به جای مانده نشان می‌دهد شکوفایی هنر سرمه‌دوزی مربوط به دوره صفویه بوده است. در دوره‌های بعد سرمه‌دوزی دچار تحولات بسیار شد تا به عصر حاضر رسیده است.

از پارچه‌های مورد استفاده می‌توان به: ترمه، مخمل، ماهوت، ابریشم، تافته، اطلس، ساتن و حریر اشاره نمود.

از این دوخت برای تزئین: پرده‌های نفیس، رومیزی، روتختی، کوسن، بقچه‌سوزنی، سجاده، جانماز و جلد قرآن، همچنین روکش صندوقچه‌های قدیمی، سوزن‌دان، کلاه و تابلوهای تزئینی و ... استفاده می‌شود.

نقوش سرمه‌دوزی در قدیم بیشتر: طرح‌های گل‌گلدانی، گل و مرغ، حاشیه‌ای، محرابی، بته‌جقه (سروی)، سروچه بادامی، قهروآشتی، دوسر و سه سر، مابر و فرزندی، شاخ‌گوزنی و ... (اسلیمی، ختایی، پرندگان، شکارگاهی، ترنجی و خطوط بخصوص: معمایی، مثنی و دیوانی بوده است.